
I. *De Conchyliis Turbinatis, Bivalvibus & Univalvibus, item de* **Mineralibus**, *Fossilibus, & Thermis Phillippensibus, ex* MSS. *R. P.* Geo. Jos. Kamel. *Communicavit D.* Jacobus Petiver, *Pharmacop.* Londin. *& Soc. Reg. S.*

LAGANG doimit. Biyco. Binga *vel* Tinge *Indorum*. Eſt *Nautilus* Tubulatus ingens, faſciis rubris circumjectis diſtinctus, ipſa puppe nigra.

2. Budiong. *Buccinum* eſt cubitale quo Indus ad indicandum periculum Inimici, Ignis aut Mortis Amici utitur.

3. Saang. *Murex* maximus, deforis ſcaber, exalbido & fuſco commaculatus, internè quam elegantiſſimè politus, ex albo rubeſcens, in ſex aduncos canaliculatos, palmares & longiores mucrones, per circumferentiam explicatus.

4. Balic-gogoco. *Purpura* eſt ſtria ſubrubra & duplici internè & deforis cincta.

5. Ganga. *Murex* alter, totus exalbidus, in ſeptem unciales & ſeſquiunciales mucrones, canaliculatos pariter, ſed uno latere tantum exeuntes diductus: *Coracoidi* ſimilis.

6. Lagang vel Lanhang *Bys*: Lumbanlinga C. Viamata bulang M. Eſt *Cochlea* maxima, muricata, ponderoſa, pendens uncias triginta, ſine animali & ſine cooperculo, apice brevi, ore ventricoſe expanſo; Exalbida deforis & Gypſea, polita verò argentea, ut eſt internè: Ex hac communiter Aceto emollita cochlearia efformantur.

Hujus

Hujus Cochleæ *operculum* Indj Bys. *Luguc* M. *Matanglahang* vocant; Scriptores *Fabam marinam*, *Umbilicum marinum*, *Umbilicum Veneris*, *Oculum marinum*: Hujate parte quâ latiſſimum palmare eſt pendens ad uncias ſex: *Marianum* communiter tantum unciale, unde & alia *verrucoſa* mittuntur. Fabam marinam *Schroderus* oculis prodeſſe & Eryſipelata tollere geſtatam ſcribit. Umbilico applicatam laudunt ad Colicam. *Vires.*

Baccius Sanguinem undequaq; profluentem mirificè ſiſtere tradit, parte averſa cum ſaliva fronti applicitam, in polline nimium menſium fluxum cohibere & ijs qui ſanguinem per os rejiciunt utiliter exhiberi. M. S. Miraculoſè et efficaciter Oculorum cataractas, nubeculis carnoſitates et ſuffuſiones defluxioneſve ſanare, ſi cum lacte Mulieris in vaſe cupreo atteratur, donec lac glauceſcat, & guttæ aliquot mane & ad veſperam oculis inſtillentur: In humoris magno affluxu *Faba* cum ſucco *Limonis* in vaſe ferreo circumagitur: Si vero Oculi tantum obfuſcati videantur Faba cum lacte Muliebri in vaſe argenteo confricatur.

7. Calin huga Tag. & P. *an* Alucaba *vel* Anicunub *Bys*? Eſt *Conchylium* parvum & Turbinatum, cujus odoriferum cooperculum uſtum *Indæ* oleo decoquunt. *An* Conchylium, Concha longa, Blatta Byzantia, ſeu unguis odoratus?

8. *Baniſilis.* Turbo *ſeu* Buccinum *Fabij Columnæ.* Bipalmam longum.

9. Bagongbon *vel* Balibit. *Turbo* lævis non ſtriatus marmoreus, ſubluteus, candidis & rotundis maculis ornatus, ferè ſeſquipalmaris.

10. *Alium* aſſervo palmo longiorem, apice mediocriter producto ſeu corpore *Baniſil* magis toroſo, orbibus depreſſis & in albo ſubluteis, ſubfuſcis & his ferè quadrangularibus maculis variegatum.

11. *Pulid* Indorum, *Cochlea* eſt *Cylindroides*, figuræ Cylindroidis alteræ *Ionſtonij*, coloris ſublutei, albis & fermè triangularibus undatim picturata maculis.

12. Trochus

12. Trochus *Luzon.* albis maculis, nigro reticulo textus Gazophylacij Naturæ & Artis Tab. 47. Fig. xi. *Dalimanoc* Indis. *Cochlea Pyramidalis* seu *Trochus inversus* ore est lato in pyramidem assurgente apice muricato in subplanam sedem coacto, palmaris, marmorea, maculis albis majoribus in nigro reticulatam constituentibus.

Gazophil Natur. & Art. Tab. 47. Fig. xi.

13. Cochlea cælata. Indis *Binga* Gazophyl. Natur. & Art. Tab. 48. Fig. xiii. *Conchæ Persicæ similis*, centro parum sinuato, apice brevi, ore ventricose expanso ubi et sulcis transversis ad modum prominentibus cælata, lævis cæterum, cinereô, luteo & fusco variegata.

14. Cochlea leviter muricata, ore latè in ventrem producto, exalbida subluteis maculis undatim triangulariterve variegata.

15. Tamongcay. *Cochlea* marina vesca, parva, subrotunda, albissima, & arena sarcta qua ut volunt alitur.

16. Soso *vel* Susu. *Cochlea* est parva, lutescens, vesca, subrotunda, fluviatilis. Cooperculo gypseo, lævi & flavescente donata.

13. Omaneg. *Cochlea* ferme pugno suppar, noctu domus subrepens, & Cochlêa multùm strepitûs causans; non est vesca.

14. Biyoco. *Cochlea* parva, parietes & arbores scandens, fluviatilis.

15. Buhay. *Cochlea* fluviatilis & campestris sat magna, inhærens arboribus & strepitum edens.

16. Cochleas terrestres vescas, quibus Vineæ abundant, amplexu conglutinari & oviperas esse observavj sæpius in *Bohemia* Anno 1684, cum scrobiculo superimpositæ ova alba, orbicularia, parvô pisô paria excluderent. Ut recte scribit *Antonius Felix* Abbas Marsiliensis apud *Malphigium.*

17. *Tangali* Indorum, *alijs* Samong. *Trochus* est deforis albida & rubente cretaceave tunica obductus, politus, argenteus totus ut *Mater Perlarum* Offic. orbibus subplanis, ad apicem subverrucosis.

18. Lisbit

18. Lisbit. *Trochus* eſt parvulus ponderoſus quo *Indi* utuntur eum retium marginibus appendendo.

19. Saliray *Indorum*. Sunt *Pectines* German: Concha Sancti Jacobj vel Peregrinorum, modo tenuiſſimè carinis ſtriatim imbricati jam minus varieq; deforis ſtriati virgatique. Interne argentej, margine Corallino limitati.

20. Talaba. *Oſtreum* eſt ordinarium ſepius Margaritiferum.

21. Conchæ *Tiquaſſay* facies extera *Kamel*, Gazoph. Nat. & Art. Tab. 45. Fig. iii. Oſtreum eſt oblongum nigrum tenue bivalve fragile, ſaxis & *Matriporis* inherens. *Gaz. Natur. & Art. Tab. 45. Fig. iii.*

22. Calantipay. *Oſtreum* tenue & delicatum.

23. *Taclobo* Indorum. *Oſtreum* eſt maximum bivalve, ſtriatim carinis palmaribus aut latioribus imbricatim rugoſum & aſperum. Hujus ſpeciej eſſe videtur *Imbricatum Tridacnes* Aldrovandinum, & illud de quo *Johnſtonius*. Maris Borneoci quod carnis habebat 47 *lib*. Monſtruoſum eſt quandoq; & ponderoſiſſimum ita ut ſæpe *Indos* captos perire faciat, alij vero brachio vel pede mutilati eradant. Non ſemel carne unius 30 & 40 Indorum ſaturati fuere. Horum unum cum aliorum Conchyliorum multitudine viſitur in altiſſimo monte *Amandivi*, quod hominem jacentem & quatuor capit aquæ urnas. Perlæ ſi non potius Lapides dicendi in his inveniuntur formæ teretis, magnitudinis digiti, non nihilum pellucidi.

24. De Conchis & Conchylijs quæ numeroſa & prægrandia in ſummis montium jugis reperiuntur varij varia: An non & ab aereo vertice a proximo mari ſublata, illibi rupto vortice dimiſſa ſpargi poſſunt?

25. *Buca*. Species eſt *Toclobo* minoris.

26. *Lattiau* Indis. *Concha Margaritifera major* perelegans & ſelectiſſima. Pedem Geometricum longa, tota nitide argentea, ferens uniones pulchros, magnos ſelectimos defertur ex *Playa Honda*. Et hanc ſi matrem Perlarum Margaritis ſubſtituere licet, ut cenſet *Serapio*, *Rondeletius* & *Veleſius* ſubſtituerem, a ſimilis ſiquidem principio

cipio ſimilos ſequuntur effectus. Harum quoq; (acri lixivio decolores membranas ſeparando & alterum ex materia Cretaceâ abradendo) purgatarum pulverem in uſu Medico ipſarum Margaritarum locum optimi ſupplere poſſe cenſet *M. Liſter* in append. ad Hiſt. Animal. Angl. *Goædartio* annexo. addens ſane quantum ſcio, accomodatiſſimus eſt, ad Medicamenta quævis, in quibus requiruntur vel ipſa Margarita vel Oculi Cancrorum dicti vel ipſum Corallium. Margaritam *Ovi Gallinacej* magnitudinis videre erat in *Jolo* circa *Tabitabi* quam præter Indos plures, vidiſſe affirmavit *Petrus Durian de Montforte* Hiſpanus, Vir fide dignus.

27. *Corculum* ex *Lattiau* effictum habuit proliferum.

28. *Unionem* proliferum proſſidet.

29. Maſſabay. *Concha* eſt *Margaritifera ordinaria*, ſeu Officinarum *Mater Perlarum*, Spithamea, argenteo-cæruleſcens, perlas habet pulchras, numeroſas, parvas comuniter, invenitur ubertim in *Paranas*, *Giguan*, *Balanguiguan*, *&* *Portu Acapulco*, *&c.*

Fig. 30. *Baliad* alijs *Bunchul.* *Concha* eſt *bivalvis*, ferme ſpithamea ex ſubplano-recurva, ad marginem interne polita, fuſco purpurea vel maculis ejuſdem coloris ſparſim variegata, deforis exalbida quaſi ſquamoſe *&* undatim imbricata. *Perlas* gignit, ſed exiguas, *&* inæquales, abundat in *Giguan.*

Fig. 31. Lampyron *vel* Tipay, *vel* Cappis. *Concha* eſt *bivalvis* plana, tenuis rotunda, ferme ſpithamea, lævis, candida *&* pellucida, materie conſtans prope eadem ac *Baliad*, ſeu fiſſili ut *Alumen plumoſum.* *Perlas* aliquando generat ſed pallentes & minutiſſimas. In *Luzone* vitri loco deſervit pro feneſtris. Pulverem aceto forti *&* calido

Uſus & Vires. ſubactum laudant ad tumorem teſtium *&* Herniam aquoſam.

Fig. 32. *Dilab.* Indorum. *Mytulus* eſt *niger maximus*, ſeu *Concha nigra* pedalis aut cubitalis longitudinis, interne ſplendens et perpolita, deforis modicum ſcabra *&* paucis quibuſ-

quibusdam quasi imbricatim unguibus aspera, cæterum matris Perlarum tenuior; Animal *Indis* in cibum venit, sed si non optime coctum fuerit, inebriat. *Uniones* gerit atras ut *Succinum nigrum*. *Vires.*

33. Concha *Luzonis* tubularis virescens, *Gazoph. Nat. & Art. Tab.* 32. *Fig.* ix. *Concha* caudata *Kamelj*. Boca de Pato *Hispan* i. e. *rostrum Anatis*. Balay *Indis* Tag. Udpan *Bys*. Conchula est arctissime clausa, unciam lata, biunciam longior in modum rostri Anatis aperibilis, ad nexum palmo longiorem, candidum, duriusculam, carneam, & fistularem habens caudam cujus extremo ut *Hirundo* saxis hæret; Animalculum formæ ferme est præsentis crudum, esitatum Febrim inducit, corpus inflat & pruritum causat, editur probe coctum. *Gaz. Natur. & Art. Tab.* 32. *Fig.* ix. *Vires.*

34. *Concha caudata altera.* Candida est, similis Conchæ longæ, sed brevior obrotunda, solidior & latere hians, cæterum priori similis. *Fig.*

35. Calangcalangan *vel* Bacacay *Bys*. Conchæ Chamæ, tineis multis, obliquis & cavis & piloso musco obductæ. *an* nigra *Bellonij*? Pro Calce paranda pro *Betele*.

36. Alayan. *Tellinæ* species, venditur una cum *Bacacay*.

37. Cabebe. *Mytulus* fluviatilis.

38. *Tahong*. *Musculj*, Concha longa tenuis, deforis fusca, splendens interne violacea & lævis ut externe.

39. *Cabilj*. Musculus.

40. *Luna*. Musculus.

41. *Halaan*. Musculus.

42. *Paros*. Musculus.

43. *Locan*. Musculus.

44. *Bulaburgat* Indorum. *Concha* est *Corallina*, deforis Pectinatim, imbricatimve aspera, interne colore Corallino fundus inumbratur.

45. *Altera lævis striata*, tantum pectinatim, deforis exalbida interne striatim argentea.

 46. Sisi.

Gaz. Natur. & Art. Tab. 10. Fig. xii. 46. Sisi. *Balani* sunt *Gygantis* magnitudinis *Pomi Misniacj* striati figuræ nidi avium, asservo binos Coralloide cærulea *Bagangbang* concluso. *Gazoph. Nat. & Art. Tab.* 10. *Fig.* xii.

Fig. 47. *Balisungay.* Est *Patella* parte latissimâ, palmaris, deforis scabra exalbida gypsea; interne levissima & splendens, cujus fundum subfusca quasi *Pomum Imperialis* seu *Ananas* figura inumbrat, à qua novem lati & magis dilute fusci radij & totidem albicantes sese diffundunt in marginem usque.

48. *Talacon.* Est *Patella* in vertice squammosa, ad marginem setis quasi Porcinis stipata.

49. Lapas *Indorum* est Hujas *Carina Nautilis*, 1 Johnston. *Patella fera* seu *Auris marina.* Oblonga tenuis nitide argentea, palmam longa, sesquiunciam lata.

50. *Altera* crassa est subrotunda deforis fusce rubens interne argentea, forma & magnitudinis qua eleganter in *Ephem. Medic.* Decade annorum Secunda Anni quarti depingitur.

51. *Busci, Bulago,* vel *Bulabo* Indorum. Est *Concha Venerea* pugno major, in albido, piso paribus & fuscis maculis varia, cæterum lævis & subrotunda utrumq; ubi in se recolligitur denticulata.

52. *Altera,* ubi in se recolligitur pariter utrimque denticulata, ibidem subplana & fusca; in gibbo vero a primum subfuscis & totidem albis fascijs picta dein in jisdem varijs maculis interstincta.

53. *Tertia,* Ubi in se recolligitur uno tantum latere & leviter denticulata, altero ovalis interne fusce rubens, externe tota candida. *an* Malimacan *Indorum?*

54. Sigay. *Concha* est *Venerea* parva, *Moneta* Siamensium.

55. *Pinapagi.* Species *Sigay,* sed candida.

De

De *Mineralibus Fossilibus & Thermis* Philippensibus.

1. *Carniolum pellucidum*, coloris aquæ purissimæ, Camphoræ, Lactis, Perlarum, Succinj lutescentis & loturæ carnium, uti est plurium enumeratorum colorum in uno, collegi *Anno* 1688 In littore *Umatag*, insulæ *Marianarum* Quajhan. Deferuntur ut puto torrentium cursa ex Mediterraneis in littus, ubi cum *Faba Marina minori* collegi.

2. *Diamantes*, in *Othon* effodiuntur, minus pretiosi.

3. *Sangavalj*. Gemma rubens mediæ estimationis.

4. *Cabigin*. *Cornerina* Hispan. Est *Onychinus*, defertur *Borneo* & Gumaca.

5. Batobalani *vel* Pauhinangay, *Magnes*. in *Paracalensi* eruitur territorio.

6. *Cancer* de Haynan: *Lapideus* est cum aceto dissolutus, et inunctus inflamationes & tumores reprimit. Haustus Febribus, diarrheis, Dysenterijs, Colicæ & Cholera morbo medetur. *Dosis* ʒß ad ʒj. *Vires.*

7. *Cancri Petrifacti* inveniuntur et in Fluminibus *Palicpicanis* una cum ligno *Molavin* & *Canna Indica vera* petrefactis. Ut in torrentibus *Paracalensibus et Albayanis*.

8. Lapis *Conchiformis* & *Cochlea-formis ex* fontibus *Jucatan* pro *Bezoar* habetur, uti et ille tunicatus torrentis *Tunassan*.

9. *Ceraunia Cruciformis*. In Provincia *Panay*, in territorio *Damalag*, circa montem *Pangingalon*, cum fulmine dejiciuntur *Cruces Lapideæ* perfectissimæ, coloris dilute cærulescentis aliæ, aliæ obscure, magnitudinis sequiuncialis.

10 Glossopetras *Melitensibus* similimas, effossas & collectas in Provincia *Hilocos* Manilam attulit D. *Thomas Caruzalegui* ubi Indi eas cum fulmine dejici referunt, & *Linguas Fulminis* vocant. Venenis hæ non resistunt. *Plinius* et alij apud *B. Cæsium* eas Lunâ deficiente de cælo

decidere

decidere tradunt. Hinc *Schroderus* post *Ceraunium* collocant.

11. *Lapis Frigidus* de Cananor. *Lusitanis* Pedra fria. *Lapis* est *Nephritico* magis durus, facie fissilis, coloris palearis, viridescentis, & prassinj, quandoq; filamentosus, ut *Alumen plumosum*. Laudant contra Febres & Diarrheas.

Vires.

12. *Lapis Nephriticus* Chinensis. *Sinis* Sia. Affertur in vasa majora, & animalia elaboratus, coloris terrej; lutescentis, flavi, viridescentis, subpurpurei, albicantis & rubris strijs variati & subfusci, nigricantis, & ex varijs coloribus commaculatus, commendatur ad dolores Nephriticos, & ardorem urinæ.

Vires.

Vires.

13. *Lapis Quadratus*. Lusitanis *Pedra du Ferro*. Coloris inter *Magnetem* & *Hæmatitem* medij, Figura quadrangularis unde nomen, confractus non nisi in partes quadratas visitur. Inter duorum digitorum ungues in gyrum versatur. *An* Species *Magnetis*, vel *an* Siderites *Plinij*? Liquor in quo circumactus, aut attritus fuerit, Viperarum & aliorum venenatorum succurrit ictibus potus, & illitus Ad Partum facilitandum, fœtum mortuum educendum, secundinas pellendas; menses & urinam ciendam, grumos sanguinis extravasati deturbandos propinatur idem liquor, vel inungitur Oleum, in quo attritas fuit, vel integer lapis fæmori alligatur. In Cephalalgia, Odontalgia, Ventriculj cruciatibus, Melancholia, Cholera morbo, Colicis *&* Iliacis doloribus, Stomachi repletione prodesse & alvum laxare ferunt, similitur ad Diarrheas, Dysenterias & Tenesmum commendant. *Liber* de simplic. Medic. *Galeno* attributus. Habet *Lapis Quadratus* in *Ægypto* invenitur & est exalbidus. *Viros* habet viscidas & stringentes unde conceptum vitiare dicitur, *&c.*

Vires.

14. *Lapis Specularis Antipolanus*. Abundat in montibus *Paynam*. Candidus est, fragilis, in angularia & nitentia fragmina dissiliens, non tamen in bracteas scissilis.

15. *Lignum* Molavin *Petrefactum* asservo *Paracalense* exalbidum, corticem versus subfuscum, sublustre & *Pyrite*

compar

compar soliditate. Ipsius Ligni pectinibus striatim.

16. Alia *frustra* habui coloris subglauci.

17. *Aliud* frustrum asservo *Palicpicanum*, verum non videtur esse Ligni *Molavin* sed potius Ligni *Guixo*. Coloris æruginosi, corticem versus luteo & rubente & fusco varium, pectinibus minus rectis quasi interruptis.

18. Popal. Cerussa.

19. Tavas. Alumen.

20. *Terra* Chinensis *Lokamsig*. Alba, odorata lapidescens & aqua non difluens est.

21. *Terra* Mexicana *Montis Jesus*. Fusca est bituminosa, saponis instar pinguis & lævigabilis, aqua non difluens.

22. *Terra* argillacea alba, *Medullæ Lunæ* accedens, *Creta* candidior nec usta nigrescens. *Savonglupa* Indis.

23. *Terre* Argillaceæ variorum colorum, ut in montibus Thermarum calidarum *Lacus* Bay.

24. *Bolus* communis. *Barha* Indis.

25. Ochra *Europeæ* similis.

26. *Gypsum* eruitur Tunassanam ad flumen. *Anapog* Indis.

27. *Guancabamba*, de quo *Calantza*, Lapis est albus crescens in saxo nigro *Peruvij*, ac si viveret. Valet ad Ulcera, Vulnera, Hæmorrhagias, Diarrheas, Dysenterias & Dysuriam. *an* Species Lactis Lunæ ? *Vires.*

28. *Bezoar Minerale* Siculum, *alijs* Polvos de Funda caro. *Terra* est *Lapidea* coloris ex albido cinerej ponderosa. Operari volunt suaviter per secessum, vel per urinam, vel sudorem vel insensilem transpirationem. Propinant cum liquore conveniente horis medicis, bis alij quater per Diem, pondere ℈ij pro Dosi. Dilaudant ut Panacæam universalem ad omnes morbos, specifice vero contra Febres malignas, continuas, intermittentes, tertianas & quartanas. Ad Flatuum molestiam, Diarrheas, Dysuriam, mixtum. Sanguinis, Erysipelata, Impetiginem volaticam, Pruriginem sudamina, Herpetem, Scabiem, *Vires*

biem, Lepram, & alios affectus cutaneos. Imo et obstructiones, sed quisq; suo abundet sensu, ego saltem nunquam insignioribus obstructiones laborantibus. Hoc *Bezoar*, vel *Caspar Antonianum*. vel Nicholao Manuchianum exhibuj, vel exhiberem, quia scio plures horum frequentiori usu plus damnj quam utilitatis reportasse, quod non contingit ex usu Lap. *Bezoar* veri, ut pote substantia magis solubilis.

In Auriferis montibus *Buraguen* invenitur.

29. Flos Sulphuris Nativus, seu Mineralis levis, niveus, insipidas & quasi solubilis: *An* Species *Lactis Lunæ?* Ubi hic efforescit, subjacet Lapis durus, albus, hinc inde subnitens, ex parvis conglomeratus fragminibus, insipidus: F*loris Mater*.

30. Sulphur Nativum, vivum, seu virgineum, solare, leve, citrino aureum, splendens, & pellucidum in fragilibus glebis.

31. *Sulphur Minerale*. Sanaya & Matilang Indis. Est purum virens, ex quo liquato addito oleo fit fuscum, cujus quotannis circiter Centarij colliguntur & distrahuntur.

32. *Porog*. Indis B. *Sapo* Tag. *Terra Sigillata* rubra, butyracea, accedens Auxungiæ solis, quâ *Aurum* tingunt.

33. *Thermæ Calidæ*, in Provincia *Albay*, ad montem excelsum ignivomum. Ibidem flumen, quod 24 horarum spatio, *Plantas*, *Ligna*, *Pisces* in *Lapides* convertit.

34. *Thermæ Calidæ* ad *Lacum Bay*, Aqua salubris, lagena una evaporizata, relinquit salis subsulci, albescentis. ℈ij.

35. *Thermæ Calidæ* ad montes *Buraguen*, *Paynan & Paracale*.